

KRİZ VE KRİZ YÖNETİMİ HAKKINDA BİLİNMESİ GEREKENLER

KRİZ NEDİR?

Kriz bir bireyin, grubun, topluluğun normal işlevlerini yerine getirmesini engelleyen; acil ilgi, çözüm gerektiren, tolere edilemeyen, sıra dışı, beklenmeyen bir durum ya da ani değişiklik biçiminde tanımlanabilir. Hayatın her devresinde veya alanında farklı kriz durumları ile karşı karşıya kalınabilir.

Kriz durumlarını **gelişimsel** veya **durumsal** olarak iki gruba ayırmak mümkündür.

Gelişimsel Krizler: Gelişimsel krizlerin ne zaman ortaya çıkacağı kestirilebilir. Bu krizlerin nedeni insandaki normal büyüme ve gelişmelerdir (ergenlik dönemi başlangıcı, menapoz vb.).

Durumsal Krizler: Durumsal krizler kendi içinde ikiye ayrılır; **kestirilebilir durumsal krizler** (boşanma, sınıfta kalma vb.), **kestirilemeyen durumsal krizler** (deprem, yangın, terör olayları, acil müdahale gerektiren sağlık problemleri, trafik kazasında bir yakınına kaybetme vb). Bazı kriz durumları bireysel müdahaleyi gerektirirken bazıları da toplu müdahaleleri gerektirebilir.

Okullar, ortamları gereği hem bireysel hem de toplu müdahaleleri gerektiren kriz durumlarının yaşanabileceği alanlardandır.

Okul ortamında Kriz; okul programını aksatan, hareketliliği artıran, dikkatleri okula çeken, okul imajını tehlikeye sokan, öğrenci ve öğretmenlerin bilgilenme ve öğrenme yetilerini önleyen bir durum olarak tanımlanabilir.

ÖNEMLİ:Eğer müdahale gerektiren sağlık problemi okulda gerçekleşmişse, bundan ilk haberdar olan kişi öncelikli olarak **Okul Sağlık Birimi'ne ve Okul Yönetimi'ne bilgi verir. Okul Sağlık Birimi, Okul Yönetimi'nin onayı ile, Acıbadem Sağlık Hizmetleri 444 97 24 ve/veya Medline Acil Sağlık 444 12 12 veya 112 Hızır Acil'i haberdar eder. Sonrasında Krize Müdahale Ekibi'nden birine ulaşır.**

OKULLARDA YAŞANABİLECEK OLASI KRİZ DURUMLARI NELERDİR?

Kriz durumları öğrenci, öğretmen ve personel okula gelmeden önce, okul zamanında ya da okuldan ayrıldıktan sonra kampüs içinde ya da dışında gelişebilir.

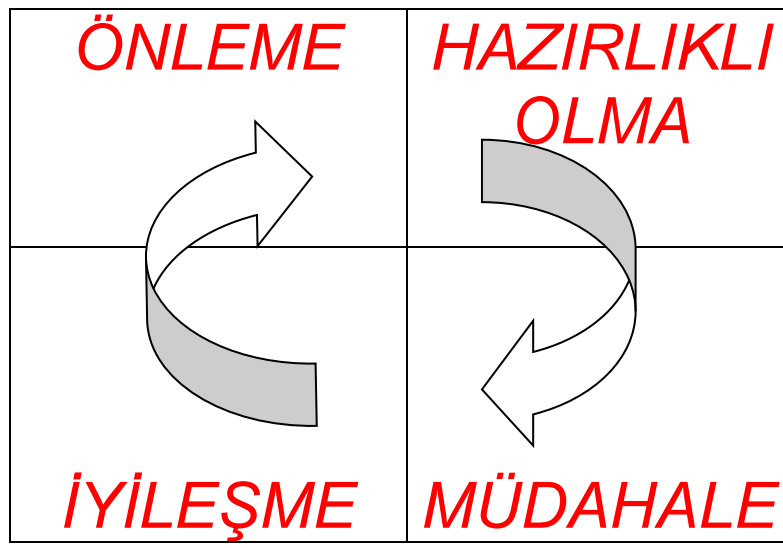
Literatürde, okullarda yaşanabilecek kriz durumları; doğal afetler, şiddet (öğretmenden öğrenciye yönelen şiddet, öğrencilerin kendi aralarında yarattıkları şiddet, öğrenciden öğretmene yönelen şiddet), intihar olayları, terör, madde kullanımı, müdahale gerektiren sağlık problemleri, trafik kazaları, bulaşıcı hastalıklar, öğrenci, öğretmen ya da personel kaybı, kaçırılma vb. şeklinde ifade edilmektedir.

KRİZE MÜDAHALE NEDİR?

Kriz müdahale; olası krizlere karşı hazırlıklı olma ve zamanında hareket ederek kriz durumlarının olumsuz etkilerini en aza indirmek için yapılan çalışmaların bir bütünüdür. **Müdahale çalışmalarının bütünlüğünün sağlanabilmesi, ciddi bir yönetim ve organizasyon süreci gerektirir.** Bu süreçte krizi tanımlamak, değerlendirmek, bireyi ya da topluluğu olabildiğince en kısa zamanda önceki yaşam düzeyine döndürmek için kriz yönetim aşamalarına ihtiyaç duyulur.

Araştırmalara göre **kriz yönetimi** dört aşamadan oluşur:

- **Önleme (Prevention);** Yaşam ve mekâna yönelik oluşabilecek riskleri azaltmaya yönelik çalışmalar yapmak.
- **Hazırlıklı Olma (Preparedness);** Risklerin oluşturacağı her tür kriz durumuna yönelik planlama yapmak. Bunu yaparken en kötü senaryoyu gözönünde bulundurmak.
- **Müdahale (Response);**Yapılan planlama doğrultusunda kriz durumunun gerektirdiği çalışmaları gerçekleştirmek.
- **İyileşme (Recovery);** Kriz sonrasında ortamı eski haline getirecek önlemleri almak.

Kriz yönetimi bir süreçtir. Hiçbir aşama birbirinden bağımsız değildir. Birinin eksik olması diğer aşamanın etkinliğini azaltır. Bu nedenle olası bir kriz durumunda ve sonrasında her aşamanın hassas bir şekilde ele alınması, çalışmaların titizlikle yürütülmesi ve planların gözden geçirilip güncelleştirilmesi önem taşımaktadır. Kriz müdahale planının yaşayan ve uygulamaya açık bir plan olması gereklidir.

KRİZE MÜDAHALE SÜRECİNDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN ESASLAR

- Kriz durumları hakkında önceden bilgilendirmek kriz sırasındaki stres ve baskıyı en aza indirecektir. Ayrıca okulun herhangi bir kriz durumu ortaya çıktığında bu durumla gerektiği biçimde başa çıkabileceği gerçeğinin kriz durumu ortaya çıkmadan önce bilinmesi güven sağlayacağından tüm okul personelinin ve öğrencilerin kriz müdahale planı hakkında bilgilendirilmesi gereklidir. Bu bilgilendirmede,
 - Kriz durumunda uyulacak kurallar,
 - Kriz belirtileri,
 - Krizi önlemeye yönelik etkinlikler, üzerinde durulmalıdır
- Krize müdahale çalışmalarında süreç kadar bu süreçte görevli kişilerin önceden belirlenmesi, bu kişilerin görevlerinin açık ve net bir şekilde planlanmış olması planının etkinliği açısından önem taşımaktadır.
- Ne tür bir kriz durumu olursa olsun bir takım çalışması gerektirir. Özellikle büyük grupların yönetildiği okul gibi kurumlarda kriz takımlarının kurulması ve bu takımların önceden nasıl bir müdahalenin iyi olabileceğine dair ön bilgilere sahip olması sağlanmalıdır.
- Kriz müdahale takımının bir lideri olmalıdır. Kaynaklarda okul müdürünün kriz müdahale takımının başında olması önerilir. Bunun yanı sıra müdür yardımcısı, öğretmen, psikolojik danışman, sağlık birimi görevlisi, varsa güvenlik amiri de bu takımda yer alır ve bu takım okulun büyüklüğüne ve işleyişine göre farklı alternatiflerle oluşturulabilir. Her

birimin de yaşanan olay doğrutusunda rolleri önceden belirlenmiş olmalıdır.

- Haberleşme zinciri kurulması temel esaslardan biridir. Kriz müdahale durumunda kriz takımı tarafından olayın mahiyetine göre hareket planına dair karar çıkması ve bu doğrutuda her görevlinin eşgüdüm içerisinde müdahaleyi gerçekleştirmesi gereklidir.
- Herhangi bir kriz durumu ile karşılaşıldığında kriz müdahale planı doğrutusunda ilk olarak daha önceden belirlenmiş bir mekânda takım toplanır ve lider başkanlığında adım adım müdahaleyi gözden geçirir ve haberleşme zincirini devreye sokarak müdahalenin gerçekleşmesini sağlar ve takibini yapar.
- Durum kontrol altına alınana ve okul içerisinde normal akış sağlanana dek müdahale sürdürülür. Sonlandıktan sonra nelerin aksadığı ve nelerin yolunda gittiğine dair süreç analizi yapılır.

FMV ÖZEL AYAZAĞA IŞIK İLKÖĞRETİM OKULU
2018-2019 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI

KRİZE MÜDAHALE PLANI

KRİZE MÜDAHALE EKİBİ

Koordinatör:	Didem ŞİRANUR	Okul Müdürü
Üye:	Derya MUŞKARA	Müdür Yardımcısı
Üye:	Sema TEKDOĞAN	Müdür Yardımcısı
Üye:	Aslıhan ARIKAN DİKÇE	Koordinatör Psi. Dan.
Üye:	Kutay Tiskeli	Beden Eğitimi Bölüm Başkanı
Üye:	Akın Hoşkilimci	Beden Eğitimi Öğretmeni
Üye:	Gülay Karakimseliler	Beden Eğitimi Öğretmeni

Tahliye Ekibi (Koordinatör) Öğretmen: Kutay Tiskeli

Üye: Akın Hoşkilimci

Üye: Cem Akyol

Basın Sözcüsü: Didem Şiranur (Okul Müdürü)/ Derya Muşkara
(Müdür Yardımcısı)

Üye: Sorumlu Psikolojik Danışman

Üye: Sorumlu Sınıf Öğrt./ Branş Öğrt.

Öğrenci Temsilcisi ve Aile Birliği Başkanı

Kriz müdahale ekibi oluşturulurken nitelikleri uygun bir öğrenci ve Okul Aile Birliği Başkanı dahil edilir. Bu kişiler toplantılara katılır önleyici çalışmalarda yer alır. Krizin içeriğine göre ekipte görev yaparlar.

KRİZE MÜDAHALE EKİBİ TOPLANTI MERKEZİ

- C BLOK -TOPLANTI ODASI 1
İç Hat No: 2343

KURUM DIŞI- İÇİ HABERLEŞME İLETİŞİM MERKEZİ

- TOPLANTI ODASI 1
İç Hat No: 2343
- MÜDÜR SEKRETERİ ODASI
İç Hat No: 2300- 2301
- YAZI İŐLERİ
İç Hat No: 2333- 2334

KURUM DIŞI HABERLEŞME- İLETİŞİM KOORDİNATÖRÜ

- Didem ŞİRANUR Okul Müdürü
İç Hat No: 2301

KURUM İÇİ HABERLEŞME- İLETİŞİM KOORDİNATÖRÜ

- Derya MUŞKARA Müdür Yardımcısı
İç Hat No: 2303

OKUL BASIN SÖZCÜŐÜ

- Didem ŞİRANUR Okul Müdürü
- Derya MUŞKARA Müdür Yardımcısı

KRİZE MÜDAHALE EKİBİNİN GÖREVLERİ

- Krize müdahale planını hazırlamak, geliştirmek ve her yıl düzenli olarak revize etmek.
- Okulda yaşam ve mekâna yönelik oluşabilecek riskleri azaltmak amacıyla düzenli toplantılar yapmak ve çalışmalar planlamak.
- Tüm öğretmen ve personele kriz belirtilerinin neler olduğu, krizi önlemek için alınacak önlemler, kriz anında uyulması gereken kuralları içeren eğitim çalışmaları düzenlemek.
- Kriz anında yapılan planlama doğrultusunda kriz durumunun gerektirdiği tüm çalışmaları koordine etmek:
 - Krizi tanımlamak, değerlendirmek
 - Gerekli kişi ve kurumlarla ilişki ve işbirliğini sağlamak
 - Kriz ortaya çıktığında atılacak tüm adımları belirlemek
 - Okul içinde tüm öğretmen ve personele dönük görev dağılımları yapmak
 - Okul içinde gerekli iletişimin sürekliliğini sağlamak (toplantılar, yazılı duyurular vb. yoluyla)

Okulda görev yapan tüm öğretmenler ve personel okul krize müdahale ekibinin doğal üyesidir. Gerekli durumlarda kurulun vereceği tüm görevleri yapmakla yükümlüdür.

KRİZE MÜDAHALE BASAMAKLARI

Kriz durumu ortaya çıktığında;

- Koordinatör “Kriz Müdahale Kurulu/Grubu’nu toplantıya çağırır.
- Kurul krizin niteliğini, alınacak tedbirleri ve kimlerin hangi görevleri yapacağını gözden geçirip göreve başlar.
- İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü krizden haberdar edilir.
- Öğretmenler krizden haberdar edilir.
- Kriz mesai saatleri dışında meydana geldi ise tüm psikolojik danışmanlar ertesi gün mesai öncesi toplantıya çağrılır. Toplantıda krizle ilgili doğruluğu kesinleşen tüm bilgiler, alınan ve alınması gereken tedbirler, krizin atlatılmasında herkesin üzerine düşen rol ve görevler anlatılır.
- En yakın hastane ile iletişime geçilir.
- Gerekirse karakol veya Emniyet Müdürlüğü ile iletişime geçilir ve güvenlik gücü sağlanır.
- Veliler krizden haberdar edilir.
- Haberdar etme aşamasında kitlesel heyecanlara fırsat vermemeye, sorulan soruları açıklayıcı ve net bir biçimde yanıtlamaya ve herkese aynı bilgileri aktarmaya dikkat edilir.
- Öğrenciler durumdan haberdar edilir. **EK: 1**
- Kriz Kurulu’na olayla ilgili yeni bilgiler geldikçe bu bilgiler Milli Eğitim Müdürlüğüne, psikolojik danışmanlara ve gerektiğinde öğretmenlere-öğrencilere-velilere aktarılır
- Uygun bir saat belirlenerek tüm personelin katılacağı bir toplantı düzenlenir ve duygularını ifade etmelerine fırsat tanınır. Gerekli görülen kişilere psikolojik destek sağlanır.
- Kurum bir kriz durumunda basın da ilgi odağı olacaktır. Bu nedenle Milli Eğitim Müdürlüğü’nün de onayı ile basına açıklamalar ve gerekli bilgiler verilir. Açıklamalarda sadece olgulara yer verilir ve yorumdan kaçınılır.
- Günün sonunda Kriz Kurulu tekrar toplanarak nelerin yapıldığını gözden geçirir. Bundan sonra nelerin yapılması gerektiği, bunların kimin ve nasıl yapacağı planlanır.

OKUL MÜDÜRÜNÜN GÖREVLERİ

- Olayla ilgili durum değerlendirmesi yapar, sürece yönelik gerekli kararları alır ve uygulanmasını sağlar.
- FMV Yönetim Kurulu'nu olaydan haberdar eder.
- FMV IO Kampüs Kriz Kurulu'nu olaydan haberdar eder.
- Krize Müdahale Kurulu'nu göreve çağırır ve çalışmalarını koordine eder.
- Tüm müdahale çalışmalarını yönetir.
- Kurum dışı haberleşmeyi koordine eder.
- Kriz durumunda Milli Eğitim Müdürlüğünü haberdar eder.
- Basın sözcülüğü yapar.
- Görünür, ulaşılır, destekleyici ve görev dağıtımından sorumlu olur.
- Müdür Yardımcılarını bilgilendirir, görev dağılımlarını yapar ve izler.
- Okulda olayla ilgili gerekli güvenlik önlemlerinin alınmasını sağlar.
- Olayla ilgili doğruluğu kesinleşmiş bilgilerin, alınan ve alınmakta olan tedbirlerin velilere duyurulmasını sağlar.
- Günün sonunda Kriz Kurulu'nu yeniden toplar, nelerin yapıldığını ve bundan sonra nelerin yapılması gerektiğini belirler.

MÜDÜR YARDIMCISININ GÖREVLERİ

- Duruma göre Kaymakamlık, Milli Eğitim Müdürlüğü, hastane gibi kurumlarla iletişimi sağlar, olayla ilgili bilgi aktarır ve iş birliği yapar.
- Kurum içi haberleşmeyi koordine eder.
- Basın sözcülüğü yapar.
- Olay ders saatleri dışında meydana gelmişse tüm öğretmenlerin telefon zinciri yoluyla toplantıya çağırılmasını sağlar. Bu toplantıda olayla ilgili doğruluğu kesinleşmiş bilgileri, alınan ve alınmakta olan tedbirleri, krizin atlatılmasında üstlenilecek görevleri öğretmenlere bildirir.
- Kampüs amirini ve güvenlik amirini duruma yönelik alınacak önlemlerle ilgili bilgilendirir. Gerekli görevlendirmeleri yapar.
- Öğrenciler arasında çıkabilecek panik, kargaşa, moral bozucu hareket ve söylentilerin önlenmesini sağlar.
- Olay okul dışında gerçekleşmişse olay mahalliyle sürekli olarak haberleşmeyi sağlar.
- Okul müdürünü sürekli olarak süreçle ilgili bilgilendirir.

KOORDİNATÖR PSİKOLOJİK DANIŞMANIN GÖREVLERİ

- Kriz Kurulu'nda alınan kararları diğer psikolojik danışmanlara iletir.
- Öğretmenlerin eğitim öğretimle ilgili alınacak önlemler konusunda yönlendirilmesini sağlar.
- Düzeyden sorumlu psikolojik danışmanın süreç içinde yaptığı görevleri izler ve denetler.
- Gereksinim doğrultusunda öğretmen, personel, öğrenci ve velilere yönelik yapılacak çalışmaları koordine eder ve aktif olarak rol alır.
- Okul Müdürünü düzenli olarak süreçle ilgili bilgilendirir.
- Öğrencilerin doğru ve ayrıntılı olarak bilgilendirilmesi konusunda psikolojik danışmanlarla bilgi paylaşımında bulunur, gerekli görev dağılımını yapar.

SORUMLU MÜDÜR YARDIMCISI, SORUMLU PSİKOLOJİK DANIŞMANIN GÖREVLERİ

- Düzeyindeki öğretmenleri Krize Müdahale Kurulu/Grubu'ndan gelen yazılı açıklamalar yoluyla krizden haberdar eder.
- Öğrenciler arasında çıkabilecek panik, kargaşa, moral bozucu hareket ve söylentileri önler.
- Öğretmenlere olaya yönelik, kimlerden nasıl yardım sağlayacakları konusunda bilgi verir.
- Öğretmen, memur ve diğer tüm okul personeline, öğrenci ve velilere yönelik eğitim çalışmalarını düzenler.

KRİZ ANINDA TÜM ÖĞRETMEN VE PERSONELİN UYMASI GEREKEN KURALLAR

- Krize Müdahale Kurulu'nun kriz durumuna yönelik yapacağı görevlendirmeler beklenilmeli, bireysel hareket edilmemeli, mümkün olduğunca sakin davranılmalıdır.
- Kriz durumuna yönelik yapılacak tüm haberleşmelerin ve bilgilendirmelerin Krize Müdahale Ekibi tarafından yapılacağı unutulmamalıdır.
- Öğrenciler ilgili öğretmenler tarafından Krize Müdahale Ekibi'nden yapılan yazılı resmi açıklamalar doğrultusunda bilgilendirilmeli, kulaktan dolma bilgilendirme yapmaktan kesinlikle kaçınılmalıdır.
- Yazılı bilgilerin ilgili öğretmenlerce öğrencilere okunarak, velilere de okul yönetimi tarafından mail yoluyla aktarılacağı unutulmamalıdır.
- Kriz ders saatleri içinde gerçekleşmişse öğretmen sınıfta ikinci bir habere kadar beklemeli, bu süre içinde sınıfın sakin kalmasını sağlamalıdır.
- Kriz teneffüs saatinde gerçekleşmişse nöbetçi öğretmenler tarafından normal rutine uyularak sakin bir şekilde öğrencilerin içeri girmeleri sağlanmalı, ders akışına devam edilmelidir.
- Krize Müdahale Ekibi sınıflardaki öğretmenleri bilgilendirmeyi ve görevlendirmeyi düzey müdür yardımcısı ve düzey psikolojik danışmanları yoluyla yapacaktır. Düzey müdür yardımcısı ve düzey psikolojik danışmanları sınıflara gelmeden önce sınıflarda kriz durumuna yönelik hiçbir açıklama ve çalışmanın yapılamayacağı unutulmamalıdır.

- Kriz anında öğrenciler kesinlikle teneffüse çıkarılmamalıdır.
- Kriz anında sınıftaki öğrencilerin, ilgili görevlendirmeler yapılana kadar o ders saatinde sınıfta olan öğretmenin sorumluluğunda olduğu unutulmamalıdır.

RULES TO BE FOLLOWED BY THE STAFF IN CASE OF A CRISIS

- Do not make decisions by yourself, instead wait for the crisis intervention committee to assign tasks to everyone and try to remain calm.
- Do not forget that all the communication and instructions will be carried out by the school crisis committee.
- Students need to be informed with the information provided only by the crisis intervention committee, not with random information.
- Do not forget that the written information needs to be read out to the students by the teachers and the parents will be informed via e-mail.
- If a crisis occur during class time, teachers and students need to stay in the classrooms and continue their lessons until they are informed about what to do.
- If a crisis occurs during break time, students should be directed to the classrooms as in a normal situation by the teachers on duty and lessons should continue.
- The crisis intervention committee will inform the teachers in the classrooms with the help of the level head assistants and level counsellors. Do not forget that no announcements should be made to the students until the level head assistants and counsellors come to the classrooms.
- Students should not be allowed to go out during break time during a crisis.
- Do not forget that in case of a crisis the students are under the lesson teacher's responsibility until tasks are assigned.

ACİL DURUM EYLEM PLANI

Feyziye Mektepleri Vakfı Işık Okulları'nda yaşanabilecek acil durumlardan kaynaklanan risk ve etkileri en aza indirmek ve acil duruma kontrollü bir şekilde müdahale edilmesini sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Hastalanan ve/veya kaza geçiren birey(ler)in kurtarılması ve tedavisinin başlatılmasını sağlayarak, olayı kontrol altına almak ve yayılmasını önlemek amaçlanmıştır.

PERSONELİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

Birincil düzeyde müdahale gerektiren durumlarda;

Sağlık birimine haber verilmelidir.

Düzyer Müdür Yardımcısına bilgi verilmelidir.

Okul Sağlık Birimi, Okul Yönetimi'nin de onayını alarak 444 9 724 numaralı Acıbadem Sağlık Hizmetleri aranarak ambulans çağırılmalıdır.

İlkyardıı uygulaması yapıldıysa, yapılan ilkyardıı bilgisi gelen sağlık ekipleri ile paylaşılmalıdır.

İkincil düzeyde müdahale gerektiren bir durumlarda;

Okul sağlık birimine bilgi verilmelidir.

Düzyer Müdür Yardımcısına bilgi verilmelidir.

Okul Sağlık Birimi, Okul Yönetimi'nin de onayını alarak 444 12 12 numaralı MEDLINE Acil Sağlık / 444 9 724 numaralı Acıbadem Sağlık Hizmetleri aranarak ambulans çağırılmalıdır.

Krize müdahale ekibi oluşuncaya kadar olay yerinde kalınmalıdır.

DÜZEY MÜDÜR YARDIMCISININ GÖREV VE SORUMLULUKLARI

Krize müdahale komitesini bilgilendirir, okul sağlık birimi ile ortak çalışmayı yürütür.

Öğrenci kayıt formunda velinin tercih ettiği hastane bilgilerini değerlendirerek okul sağlık birimlerini yönlendirir.

Güvenlik birimine ve kampüs amirliğine bilgi verir.

Veli ile iletişimi sağlar.

KRİZE MÜDAHALE EKİBİNİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

Olay yerinde çevrenin güvenliğini sağlar.

Okul sağlık biriminden bir görevli gelen kadar hastanın/yaralının yerinden oynatılmamasını sağlar.

Hasta/yaralı için uygun koşulları sağlar.

Hastayı/yaralıyı endişelerinin giderilmesi yönünde destekler.

Hastanın/yaralının, paniğe kapılmaması için, yarasını görmesini sağlar.

Hastanın/yaralının duygusal durumunu bozabilecek kişilerin ortamdan uzaklaştırılmasını sağlar.

❖ ***Okul sağlık ekibi, okul yönetiminin onayı doğrultusunda ambulans çağırılmasına gerek görmediği durumlarda, hastanın/yaralının hastaneye ne şekilde ve kim(ler) tarafından transfer edileceğine karar verilir.***

“İNTİHAR” DURUMLARINA YÖNELİK OKUL KRİZE MÜDAHALE PLANI

KRİZ OLUŞTURACAK DURUMU ÖNLEME ÇALIŞMALARI

İntiharlara müdahale ve yaklaşım tarzı konusunda yanlış inanışlar nedeni ile olumsuz sonuçlarla karşı karşıya kalılabilmektedir.

YANLIŞ İNANIŞLAR	DOĞRULAR
İntihar hakkında konuşanlar intihar etmez.	Kendini öldüren her on kişiden sekizi intihar niyetlerini daha önce kesin uyarılarla bildirmişlerdir.
İntihar eden kişiler gerçekten ölmek niyetindedirler.	İntihara kalkışanların bir kısmı ölmek ve yaşamak arasında karar verememiştir.
Bir intihar krizinden sonra intihar etme riski sona ermiştir.	Birçok intihar ilk girişiminden sonraki üç ay içinde olmuştur.
İntihar bir ailede genetik olarak bireylere aktarılan bir mirastır.	İntihar genetik olmaktan çok bireyin sorunudur ve önlenabilir.
Bir kişi intihar etme eğilimindeyse bu sonsuza kadar devam eder.	İntihar etme arzusu kısa bir süre için olur. Gerekli önlem alınırsa hayatlarının kalan kısmını mutlu olarak yaşayabilirler.

RİSK ETKENLERİ

1. AİLE YAPISI VE ÇOCUKTAKİ OLUMSUZ OLAYLAR

- Anne babalarda psikiyatrik bozukluk olması
- Geçmişte yaşanmış intihar olayları
- Yeterince verilmemiş ilgi ve bakım
- Boşanma, ayrılık ve vefat durumları
- Çocuktan olan beklentilerin çok yüksek ya da düşük olması

- Fazla baskıcı tutumlar

2. DÜŞÜNME TARZI VE KİŞİLİK

- Dengesiz ruh hâli (ani iniş ve çıkışlar)
- Kızgın veya saldırgan davranış
- Aşırı hassasiyet, katı düşünme
- Kendini üstün görme
- Hayal kırıklığı ve engellenme eşiğinin düşük olması
- Problem çözme becerisinde başarısızlık

3. PSİKİYATRİK BOZUKLUKLAR

- Depresyon
- Kaygı bozuklukları
- Yeme bozuklukları
- Daha önce yaşanmış intihar girişimleri

4. O GÜNLERDE TETİKLEYİCİ BİR OLAY OLMASI

- Vefat
- Arkadaştan ayrılma
- Aşk ilişkisinin bitmesi
- Disiplinle ilgili sorunlar
- Zorbalık ve mağduriyete maruz kalma
- Akademik başarısızlık
- Beklentileri karşılayamama

ÖNEMLİ

İNTİHAR ETME RİSKİ BULUNAN ÖĞRENCİLERİN BELİRLENMESİ

- Her zamanki etkinliklere karşı isteksizlik
- Notlarda fazlasıyla düşüş
- Çabanın azalması
- Sınıfta davranış bozukluğu sergilemesi
- Sosyal ilişkilerinin farklılaşması
- Sınıf ve okuldan kaçma
- Değerli eşyalarını dağıtma, vasiyet yazma

Bu belirtilerle birlikte aşağıdaki soruları da yanıtlamak gerekmektedir:

- 1.Olumsuz olarak tanımlanan bu davranış ne kadar süredir devam etmektedir?
2. Ailesi, arkadaşları ve yakın çevresini nasıl etkilemektedir?

ÖNEMLİ İPUÇLARI

- **Sözlü ipucu** : “Ben işe yaramam.”, “Bu sefer kendimi öldüreceğim...”
- **Davranış** : Resim, yazı, şiir yazma, eşyalarını dağıtma, hediyeler verme vb.
- **Sendrom** : Depresyon, yalnızlık, tatmin olmama.

1. “İNTİHAR” ERKEN MÜDAHALE PROSEDÜRÜ

Kriz Durumu:

1. İntihara yönelik söylemler

- Öğrencinin intihara dair söylemleri
- Öğrencinin aile, öğretmen ya da arkadaş çevresinden duyulan intihar söylemleri

2. İntihar Girişimleri

- Okulda intihar girişimi
- Okul dışında intihar girişimi

3. Ölümle sonuçlanan intihar girişimleri

Sorumlu Birim: Krize Müdahale Grubu

ÖNEMLİ: Okulda çalışan öğretmen ve personel, intihar girişimi riski taşıdığını düşündükleri, gözlemledikleri öğrencileri zaman kaybetmeden düzey psikolojik danışmanına bildirmekle yükümlüdür.

Krize Müdahale Ekibinin Görevleri

İntihara yönelik söylemler olması durumunda;

- İntihar riskine yönelik bilgi ulaştığında öncelikli olarak öğrenci ilgili danışman ya da yöneticiye yönlendirilir.
- Krize Müdahale Ekibi, okul müdürü başkanlığında derhal toplanarak mevcut plan doğrultusunda alınacak önlemleri uygular.
- İntihar söylemlerinin nedenleri titizlikle araştırılır, bu düşünce doğrulandığında da mutlaka aile ile iletişim kurularak var olan durum aktarılır ve müdahale için neler yapılacağı planlanır.
- Öğrenci gelişim dosyasına intihar tehdidi, yapılan müdahale ve yapılması planlanan müdahaleler kaydedilir.
- Gereksinimler doğrultusunda öğrencinin okul ortamında izlenmesi için ilgili öğretmen ve personel bilgilendirilir ve/veya görevlendirilir.
- Grubun elinde ailenin ulaşabileceği profesyonel kişi ve kurumların telefon numaraları bulunur, bu doğrultuda sorumlu psikolojik danışman tarafından aile yönlendirilir.
- Eğer aile çocuğu ile ilgili intihar tehdidini önemsemmez ya da bir uzmanla bağlantı kurmazsa psikolojik danışman ya da idareci okulun bağlı bulunduğu ilgili resmi kuruma durum hakkında bilgi verir.
- Eğer ilgili psikolojik danışman ya da yönetici öğrencinin acil bir tehlike ya da intihara yönelik yüksek bir risk altında olmadığı görüşünde olursa, düzenli ve sürekli izlemeler yapılır, gerekli kayıtlar tutulur.

OKUL MÜDÜRÜNÜN GÖREVLERİ

- Krize Müdahale Ekibini toplar.
- Ekip planına uygun olarak belirlenmiş görevleri koordine eder.
- Dışarıdan destek gerekip gerekmediğine ve bu sağlanacak desteğin uygunluğuna karar verir. (İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Kaymakamlık vb.)
- Gerekli durumlarda, okul doktorunu ve kurumun bağlı bulunduğu RAM'ı süreç hakkında bilgilendirir ve gerekli yazışmaları yapar.

MÜDÜR YARDIMCISININ GÖREVLERİ

- Krize Müdahale Ekibinin toplantılarına düzenli olarak katılır.
- Okul müdürünün belirlediği görevlendirmeleri yapar. İzler ve denetler.
- Okul müdürünü düzenli olarak süreçle ilgili bilgilendirir.

SORUMLU MÜDÜR YARDIMCISININ GÖREVLERİ

- Krize Müdahale Ekibinin toplantılarına düzenli olarak katılır.
- Öğretmenleri süreçle ilgili olarak bilgilendirir ve görevlendirir. Yapılan çalışmaları izler ve denetler.
- Okul müdürünü düzenli olarak süreçle ilgili bilgilendirir.

KOORDİNATÖR PSİKOLOJİK DANIŞMANIN GÖREVLERİ

- Krize Müdahale Ekibinin toplantılarına düzenli olarak katılır.
- Düzeyden sorumlu psikolojik danışmanın süreç içinde yaptığı görevleri izler ve denetler.
- İhtiyaç doğrultusunda öğretmen, personel, öğrenci ve velilere yönelik yapılacak çalışmaları koordine eder ve aktif olarak rol alır.
- Gereksinim doğrultusunda Krize Müdahale Ekibin harekete geçirir.
- Okul müdürünü düzenli olarak süreçle ilgili bilgilendirir.

SORUMLU PSİKOLOJİK DANIŞMANIN GÖREVLERİ

- Krize Müdahale Ekibinin toplantılarına düzenli olarak katılır.
- Risk altındaki öğrenciye yönelik psikolojik destek, tanıma ve izleme çalışmalarını yapar.
- Öğrenci ile düzenli bir şekilde bireysel görüşmeleri sürdürür ve görüşme kayıtlarını titizlikle tutar. Koordinatör psikolojik danışmanı düzenli olarak süreçle ilgili bilgilendirir. **EK: 2**
- Aileyi bilgilendirir, psikolojik ilk yardım sağlar. Aileyi sorun alanına yönelik uygun profesyonel yardım almaya yönlendirir.
- Yönlendirilen uzman kişi ile öğrenci hakkında iş birliğine girer.
- Öğrencinin öğretmenlerine durumun hassasiyeti ile ilgili bilgi verir ve uygun yaklaşımlar sunar.
- Öğretmenlere yönelik konu ile ilgili yazılı materyal üretir ve dağıtımını sağlar.
- Yakın arkadaşlarından durumdan haberdar olanlara psikolojik destek sağlar ve gerekli görülürse aileleri bilgilendirir.
- Tüm bu çalışmaları koordinatör psikolojik danışman denetiminde yürütür.

İntihar Girişimi Durumunda:

- Krize Müdahale Ekibi olayı öğrendiği andan itibaren Krize Müdahale Planı'na uygun olarak çalışmaya başlar.
- Krizin niteliğini, alınacak tedbirleri ve görevleri gözden geçirir.
- Olayla ilgili durum değerlendirmesi yapar, sürece yönelik gerekli kararları alır ve uygulanmasını sağlar.

- Diğer sorumluları göreve çağırır ve çalışmalarını koordine eder.
- Müdür yardımcılarını bilgilendirir, görev dağılımlarını yapar ve izler.
- Okulda olayla ilgili gerekli güvenlik önlemlerinin alınmasını sağlar.
- Duruma göre FMV Yönetim Kurulu, Kaymakamlık, Milli Eğitim Müdürlüğü, hastane gibi kurumlarla iletişimi sağlar, olayla ilgili bilgi aktarır ve iş birliği yapar.
- Öğrenciler arasında çıkabilecek panik, kargaşa, moral bozucu hareket ve söylentileri önler.
- Olayla ilgili doğruluğu kesinleşmiş bilgileri, alınan ve alınmakta olan tedbirleri velilere, öğretmenlere ve personele duyurur.
- Öğretmenlere olaya yönelik, kimlerden nasıl yardım sağlayacakları konusunda bilgi verir.
- İntihar girişimi, bundan kaynaklanan yaralanma veya vefat durumlarında aile ile ilişki kurar.
- Milli Eğitim Müdürlüğü'nün onayıyla basın sözcüsü belirler.
- Kurula gelen olayla ilgili yeni bilgileri ilgililere aktarır.
- Günün sonunda yeniden toplanır, nelerin yapıldığını ve bundan sonra nelerin yapılması gerektiğini belirler.
- Vefat durumunda cenaze töreninde okulu kimlerin temsil edeceğini belirler.
- Olay ders saatleri dışında meydana gelmişse tüm öğretmenlerin telefon zinciri yoluyla toplantıya çağırılmasını sağlar. Bu toplantıda olayla ilgili doğruluğu kesinleşmiş bilgileri, alınan ve alınmakta olan tedbirleri, krizin atlatılmasında oynayacakları rolleri ve görevleri öğretmenlere bildirir.
- Olay okul dışında gerçekleşmişse olay mahalliyle sürekli olarak haberleşmeyi sağlar.

Okul Müdürünün Görevleri

- Olayla ilgili durum değerlendirmesi yapar, sürece yönelik gerekli kararları alır ve uygulanmasını sağlar.
- FMV Yönetim Kurulu'nu olaydan haberdar eder.
- Kampüs Krize Müdahale Ekiplerini olaydan haberdar eder.
- Krize Müdahale KEkibin göreve çağırır ve çalışmalarını koordine eder.
- Tüm müdahale çalışmalarını yönetir.
- Görünür, ulaşılır, destekleyici ve görev dağıtımından sorumlu olur.
- Müdür yardımcılarını bilgilendirir, görev dağılımlarını yapar ve izler.
- Okulda olayla ilgili gerekli güvenlik önlemlerinin alınmasını sağlar.
- İntihar olayını gerçekçi ve sade bir dille öğretmenlere, öğrencilere ve personele duyurur.
- Olayla ilgili doğruluğu kesinleşmiş bilgilerin, alınan ve alınmakta olan tedbirlerin velilere duyurulmasını sağlar
- İntihar girişimi, bundan kaynaklanan yaralanma veya vefat durumlarında aile ile ilişki kurar.
- Vefat durumunda cenaze töreninde okulu kimlerin temsil edeceğini belirler. Olayın niteliği gereği anma töreni yapılmaz.
- Günün sonunda Kriz Kurulu'nu yeniden toplar, nelerin yapıldığını ve bundan sonra nelerin yapılması gerektiğini belirler.

Müdür Yardımcısının Görevleri

- Duruma göre Kaymakamlık, Milli Eğitim Müdürlüğü, hastane gibi kurumlarla iletişimi sağlar, olayla ilgili bilgi aktarır ve iş birliği yapar.
- Olay ders saatleri dışında meydana gelmişse tüm öğretmenlerin telefon zinciri yoluyla toplantıya çağırılmasını sağlar. Bu toplantıda olayla ilgili doğruluğu kesinleşmiş bilgileri, alınan ve alınmakta olan tedbirleri, krizin atlatılmasında oynayacakları rolleri ve görevleri öğretmenlere bildirir.
- Öğrenciler arasında çıkabilecek panik, kargaşa, moral bozucu hareket ve söylentilerin önlenmesini sağlar.
- Olay okul dışında gerçekleşmişse olay mahalliyle sürekli olarak haberleşmeyi sağlar.
- Okul Müdürünü sürekli olarak süreçle ilgili bilgilendirir.

Sorumlu Müdür Yardımcısının Görevleri

- Öğrenciler arasında çıkabilecek panik, kargaşa, moral bozucu hareket ve söylentileri önler.
- Olay okul dışında gerçekleşmişse olay mahalliyle sürekli olarak haberleşir.
- Okul müdürünü/ müdür başyardımcısını sürekli olarak süreçle ilgili bilgilendirir.

Koordinatör Psikolojik Danışmanın Görevleri

- Kriz Kurulu'nda alınan kararları diğer psikolojik danışmanlara iletir.
- Öğretmenlerin eğitim öğretimle ilgili alınacak önlemler konusunda yönlendirilmesini sağlar.
- Düzeyden sorumlu psikolojik danışmanın süreç içinde yaptığı görevleri izler ve denetler.
- Gereksinim doğrultusunda öğretmen, personel, öğrenci ve velilere yönelik yapılacak çalışmaları koordine eder ve aktif olarak rol alır.
- Okul müdürünü düzenli olarak süreçle ilgili bilgilendirir
- Öğrencilerin doğru ve ayrıntılı olarak bilgilendirilmesi konusunda psikolojik danışmanlarla bilgi paylaşımında bulunur, gerekli görev dağılımını yapar.

Sorumlu Psikolojik Danışmanın/ Şube Rehber Öğretmenin Görevleri

- Öğrencileri krizden haberdar eder.
- Öğrenciler arasında çıkabilecek panik, kargaşa, moral bozucu hareket ve söylentileri önler.
- Öğretmenlere olaya yönelik, kimlerden nasıl yardım sağlayacakları konusunda bilgi verir.
- Öğretmen, memur ve diğer tüm okul personeline, öğrenci ve velilere yönelik eğitim çalışmalarını düzenler.

ÖNEMLİ:Eğer intihar girişimi ya da intihar eylemi okulda gerçekleşmişse, bundan ilk haberdar olan kişi öncelikli olarak Okul Sağlık Birimi'ne ve Okul Yönetimi'ne bilgi verir. Okul Sağlık Birimi, Okul Yönetimi'nin onayı ile, Acıbadem Sağlık Hizmetleri 444 97 24 ve/veya Medline Acil Sağlık 444 12 12 veya 112 Hızır Acil'i haberdar eder. Sonrasında Krize Müdahale Ekibi'nden birine ulaşır.

**FMV ÖZEL AYAZAĞA IŞIK İLKÖĞRETİM OKULU
KRİZE MÜDAHALE PLANI**

ÖNEMLİ TELEFONLAR LİSTESİ

**KRİZ DURUMUNDA İŞ BİRLİĞİ SAĞLANACAK VE İRTİBAT
KURULACAK KURUMLAR:**

- Kaymakamlık: 0212 223 44 40- 223 01 60
- İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü: 0212 229 41 77-78
- İstinye Devlet Hastanesi: 0212 277 61 11- 277 49 12
- Çocuk Büro: 0212 287 88 94
- Sivil Savunma Ekibi (okulun): 0212 286 11 30
- Sivil Savunma Ekibi (ilçenin): 0212 242 19 14
- İlçe İtfaiye Grubu: 0212 277 64 62
- İlçe Kriz Müdahale Ekibi: Rehberlik Araştırma
Merkezi'nden ulaşılabilir.
- İstanbul İli Acil Durum
Psikolojik Destek Ekibi: 0 212 219 28 67(yöret)

EKLER

Ek 1- Öğrencilerle Çalışırken Dikkat Edilmesi Gereken Durumlar

Ek 2 - Psikolojik Danışman Eylem İzleme Formu

Ek 3 - Kriz Müdahale Kurulu Telefon Zinciri

Ek 4 - FMV Özel Ayazağa Işık İlköğretim Okulu Haberleşme Zinciri

Ek 5 - Öğrenci Kaybı Vakasına Yönelik Örnek Müdahale Yazıları

MEB EKLER

EK 1. İLÇE KRİZE MÜDAHALE YÖNETİM EKİBİNİ BİLGİLENDİRME FORMU

EK 2. OKUL KRİZE MÜDAHALE EKİBİ BİLGİ AKTARIMI FORMU

EK 3. KRİZE MÜDAHALE SÜRECİNDE UYGULANAN PROGRAMA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME FORMU-1

EK 4. MÜDAHALE SÜRECİNDE UYGULANAN PROGRAMA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME FORMU-2

EK 5. MÜDAHALE SÜRECİNDE UYGULANAN PROGRAMA İLİŞKİN İZLEME FORMU

EK 6. ÖĞRENCİLERLE ÇALIŞIRKEN

EK 7. VELİLERLE ÇALIŞIRKEN

EK 8. MÜDAHALE GEREKTİREN DURUMDAN SONRA OLUŞAN ZARARLARLA BAŞ ETMEDE YAPILABİLECEKLER

KAYNAKÇA

SANDOVAL, J. **Crisis Intervention and Prevention**, 2nd Edition, 2002.

ALBAYRAK KAYNAK, D. **ED 496 Field Practise, Yayınlanmamış Ders Not**, 1996.

U.S. DEPARTMENT OF EDUCATION, **Practical Information on Crisis Planning: A Guide for Schools and Communities**, Washington, D.C.,2003.

GÜVEN, K. Krize Müdahale: Değişim İçin Bir Fırsat. **Türk Psikoloji Bülteni**, Sayı: 16-17, Mart-Haziran 2000.

DYREGROV, A. **Çocuk, Kayıplar ve Yas: Yetişkinler İçin El Kitabı**, Türk Psikologlar Birliği Yayınları, 1. Basım, Ankara,2000.

ODAĞ, C. **İntihar**, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir, 1995.

CEYHUN, B. **İntihar Girişimi**, Hekimler Yayın Birliği, Ankara, 1994

www.meb.gov.tr

EK 1

ÖĞRENCİLERLE ÇALIŞIRKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN DURUMLAR

- **Haber Verme Biçimi**

Okulda hoparlörlerden anons yapılarak bilgi verilmesi kaosa yol açabilir, bu yüzden bu yöntemin kullanılmaması gereklidir. Okul müdürü ve psikolojik danışmanın her sınıfa ayrı ayrı girerek bilgi vermesi ve soruları cevaplaması daha doğru bir yaklaşımdır. Diğer bir yöntem de yazılı olarak hazırlanan bir açıklamanın sınıflarda okunmasıdır.

- **Öğrencilerin duygu ve düşüncelerini ifade etmelerine izin verilmelidir.**

Öğretmenler ders planlarının dışına çıkarak, buna imkân yaratmalı ve sınıfta tartışma, konu ile ilgili kompozisyon ya da resim etkinlikleri kullanabilmelidirler. Bu tür etkinlikleri başlatmak için kullanılabilir soru örnekleri şunlardır:

- Haberi duyduğunuzda ne hissettiniz?
- Şu anda neler hissediyorsunuz?
- Bu üzücü olayı atlama konusunda birbirinize nasıl destek ya da yardımcı olabilirsiniz?
- Daha önce bir yakınınızı kaybettiniz mi?
- O zaman ne hissetmişsiniz?

Grup tartışmaları sırasında öğrencilerin olumlu ya da olumsuz duygu ve düşüncelerini açıklamaları desteklenmeli, "Böyle düşünmemelisin.", "Güçlü olmalısın." gibi klişeler kullanılmamalı, "herkes, daima, asla" gibi genellemelerden kaçınılmalıdır.

- **Öğrencilerin gelişimsel düzeyleri dikkate alınmalıdır.**

Öğrenciler, yaş ve gelişim düzeylerine uygun biçimde kavramları adlandırmaktadırlar. Örneğin bir ölüm olayına ilişkin açıklama yapılırken, karmaşık ve detaylı açıklamalar yerine, zihinlerini karıştırmayacak sade ve doğrudan açıklamalar yapmak yerinde olacaktır. Her öğrencinin tepkisi farklı olabilecektir. Kızgınlık, suçluluk, korku gibi tepkilerin yanı sıra, sessizlik, içe kapanma, neşeli görünme gibi farklı görüntüler de verebileceklerdir.

Her öğrencinin olumsuz duygularını maskeleyen biçimi farklı olabilir, bu nedenle bu farklı tepkilerin doğal kabul edilmesi gerekir. Ancak bu tepkilerin yoğunluğu ve süresine dikkat edilerek, psikolojik yardıma ihtiyacı olanlar belirlenmelidir.

- **Yaşanan ölüm olayı ile ilgili olarak, daha önce hissettikleri olumsuz düşünceleri sebebiyle suçluluk duyguları geliştirebilir.**

Öğrencilere bu olaydan kendilerinin sorumlu olmadığı anlatılmalıdır.

- **Küçük yaştakilere yapılan açıklamalarda genellemelerden kaçınılmalıdır.**

"Hastaneye kaldırıldı ve öldü." veya "Hastalandı öldü" gibi ifadeler, hastaneye gitmenin veya hastalanmanın ölümle sonuçlanacağı gibi bir inancın oluşmasına yol açabilir.

- **Öğrenciler ölüm sonrası ile ilgili soru sorduklarında ailelere yönlendirilmelidir.**

Sorularını ailelerine yöneltmelerinin istenmesi, inanç farklılıklarından doğabilecek problemleri engelleyecektir. Bu tür soruların din dersi öğretmenine yöneltilmesi de istenebilir.

EK 2

**FMV ÖZEL AYAZAĞA IŞIK İLKÖĞRETİM OKULU
KRİZE MÜDAHALE PLANI
PSİKOLOJİK DANIŞMAN EYLEM İZLEME FORMU**

Öğrenci tarafından belirlenen
destek kişiler

.....
.....

Danışman tarafından belirlenen
destek kişiler

.....
.....

	EVET	HAYIR	DÜŞÜNCELER
Aileyle iletişim kuruldu mu?			
Aileyle düzenli görüşme sağlandı mı?			
Sınıf öğretmeniyle görüşüldü mü?			
Müdür yardımcısının haberi var mı?			
Öğrenci yönlendirildi mi?			
Gittiği bir danışmanlık merkezi varsa orayla iletişim kuruldu mu?			
Öğrencide kriz durumunda ulaşabileceği destek kişinin telefonu var mı?			
Öğrenci düzenli olarak izleniyor mu?			
Dersine giren öğretmenleri bilgilendirildi mi?			
Yakın arkadaşlarıyla görüşüldü mü?			
DÜŞÜNCELER:	Tarih: Sorumlu Psikolojik Danışman: İmza:		

EK 3

KRİZE MÜDAHALE EKİBİ TELEFON ZİNCİRİ

Görevi	Adı Soyadı	Unvanı	İç Hat No
Koordinatör	Didem ŞİRANUR	Okul Müdürü	2302
Üye	Derya Muşkara	Müdür Yardımcısı	2303
Üye	Sema Tekdoğan	Müdür Yardımcısı	2307
Üye	Aslıhan ARIKAN DİKÇE	Koor. Psikolojik Danışman	2322
Üye	Simge Boyacıoğlu Le Bris	Psikolojik Danışman	2330
Üye	Neslihan Altıntaş	Psikolojik Danışman	2329
Üye	Leyla Bayrav	Psikolojik Danışman	2326
Üye	Eylem Gülbudak	Psikolojik Danışman	2325
Üye	Pınar Pöge	Psikolojik Danışman	2328
Üye	Cansu Yıldırım	Psikolojik Danışman	2309
Üye	Doğa Özge Bahalıbaba	Psikolojik Danışman	2323
Üye	Kutay Tiskeli	Beden Eğitimi Bölüm Başkanı	2502
Üye	Akın Hoşkilimci	Beden Eğitimi Öğretmeni	2502
Üye	Gülay Karakimseliler	Beden Eğitimi	2502

EK 5**FMV ÖZEL AYAZAĞA IŞIK İLKÖĞRETİM OKULU
REHBERLİK HİZMETLERİ SERVİSİ**

Sayın Velimiz,

Telefon zinciri kanalıyla da sizlere iletiildiği gibi, ne yazık ki okulumuz sınıfı öğrencilerinden,sonucu kaybetmiş bulunuyoruz. Bu haber karşısında hepimiz çok derin üzüntü yaşamaktayız. Sizlerin de aynı duygular içinde olduğunuzu biliyoruz.

Ancak, hepimiz öncelikli olarak çocuklarımızın bu zor dönemi mümkün olduğu kadar kolay atlatabilmelerini sağlamak durumundayız.

Bu nedenle, okulumuzda bir dizi önlemler alındı. Bu doğrultuda;

.....
.....
.....
.....
.....

Bu süreçte siz velilerimizin yapıcı tutum ve davranışları konularında da birkaç öneri vermek istiyoruz:

- Çocuğunuzla olay hakkında konuşun. Ona olayla ilgili, anlayabileceği düzeyde, mümkün olduğunca çok bilgi sağlayın.
- Çocuğunuzun duygularını ifade etmesine ve isimlendirmesine, üzüntüsünü yaşamasına, endişelerini dile getirmesine izin verin.
- Çocuğunuza, onunla birlikte olduğunuz, herşeyin normale döneceği ve hayatınızın eskiden olduğu gibi devam edeceği inancını sağlayın. Çocuğunuz bu konudaki inancının pekiştirilmesini tekrar tekrar isteyebilir.

- Çocuğunuza sarılın, onu okşayın, kucaklayın, bunlara her zamankinden fazla gereksinim duyacaktır.
- Çocuğunuzla birlikte olabileceğiniz özel zaman ayırın.
- Fiziksel etkinlik gerektiren oyunlara teşvik edin. Çünkü fiziksel etkinlikler gerilim ve kaygıyı azaltacaktır.
- Çocuğunuzun öğretmeniyle temasa geçerek, çocuğunuzun kriz sonrasında sınıfta yaşayabileceği problemlerin çözümünde işbirliği önerin.
- Okulunuzun rehber öğretmeniyle görüşerek çocuğunuzun bu süreçteki tepkileri ile ilgili daha fazla bilgi alabilir ya da yardım isteyebilirsiniz.

Çocuklarınız böyle bir durumda zihinlerini kurcalayan pek çok soruyla başbaşa kalırlar. Bu sorulardan bazıları: “.....neden öldü?”, “ O şimdi nerede?”, “Canı yanıyor mu?”, “Mutlu mu?”, “Rahat mı?”, “Ölüm nasıl bir şey?”, “Ölen insana ne olur?”, “Bizi görüyor mu?” vb.

Çocuklarınızın bu sorularını olabildiğince dürüst bir şekilde, basit ama çocuğun anlayabileceği bir dille yanıtlamak gerekir.

Bu süreçte çocuğunuzda gözlemlediğiniz;

- ⊕ Derslere ilgisizlik,
- ⊕ Derslerde başarısızlık, notlarda düşüş,
- ⊕ Garip tavır ve davranışlar,
- ⊕ Küçük hatalara gösterilen büyük tepkiler,
- ⊕ Açıklanmayan ve tekrar eden okul korkusu,
- ⊕ Okuldan kaçma

gibi davranışlar giderek artıyor ve sıklık gösteriyorsa Rehberlik Hizmetleri Servisi’nden yardım alabilirsiniz.

Saygılarımızla,

...../...../.....

FMV Ayazağa Işık İlköğretim Kurumu

Rehberlik Hizmetleri Servisi

FMV ÖZEL AYAZAĞA IŞIK İLKÖĞRETİM KURUMU REHBERLİK HİZMETLERİ SERVİSİ

Değerli arkadaşlarımız,

Ne yazık ki okulumuz sınıfı öğrencilerindeni,.....kaybetmiş bulunuyoruz. Bu haber karşısında hepimiz çok derin üzüntü yaşamaktayız. Sizlerin de aynı duygular içinde olduğunuzu biliyoruz.

Ancak, hepimiz öncelikli olarak çocuklarımızın bu zor dönemi mümkün olduğu kadar kolay atlatabilmelerini sağlamak durumundayız.

Bu nedenle, okulumuzda bir dizi önlemler alındı. Bu doğrultuda;

.....
.....
.....
.....
.....

Bu süreç içinde, öğretmenlerimize ve okuldaki tüm çalışanlarımıza da önemli görevler düşmektedir. Öğretmenlerimize bu süreçteki rollerini şöyle özetleyebiliriz:

- ✚ Öğrencilere doğru bilgi verme,
- ✚ Öğrencilerle kayıpla başetmelerine yardımcı olabilecek sohbetler yapma,
- ✚ Söylentileri yalanlama ve önleme,
- ✚ Gereksiz detaylara girmeden, sorulara cevap verme,
- ✚ Uygun tepki verme konusunda model olma,
- ✚ Her türlü duygunun ifade edilmesine izin verme,
- ✚ Psikolojik danışmaya gereksinim duyan öğrencileri belirleme,
- ✚ Travmanın etkilerini azaltabilecek sanat, resim, yazma ve müzik gibi etkinlikler yapma,
- ✚ Gerekirse ders müfredatını bir yana bırakma.

Bu süreçte, öğretmenlerin ya da öğrencilerle iletişime girecek diğer görevlilerin dikkat etmesi gereken bazı konular aşağıda belirtilmiştir:

- Öğrencinizin duygularını ifade etmesine ve isimlendirmesine, üzüntüsünü yaşamasına, endişelerini dile getirmesine izin verin. Bu amaçla öğretmenlerin normal ders planlarının dışına çıkarak, öğrencilerin söz konusu olayla ilgili duygu ve düşüncelerini ifade etmelerine fırsat verecek, sınıf tartışması, kompozisyon ya da resim gibi etkinlikler yararlı olacaktır. Bu tür etkinlikleri başlatma amacıyla kullanılacak bazı soru örnekleri:
 - *Haber duyduğunda neler hissettiniz, şu anda neler hissediyorsunuz?
 - *Kaybettiğiniz arkadaşınızın ailesinin bir bireyi olsaydınız şu anda neler yapmak isterdiniz?
 - *Bu üzücü olayı atlatma konusunda birbirinize nasıl destek ya da yardımcı olabilirsiniz?
 - *Daha önce bir yakınınızı kaybettiniz mi, o zaman neler hissettiniz?

Grup tartışması sırasında öğrencilerin olumlu ya da olumsuz tüm duygu ve düşüncelerini açıklamaları desteklenmeli, öğrenciler “Böyle düşünmemelisin.”, “Güçlü olmalısın.” gibi klişelerle engellenmemeli ve “herkes”, “daima”, “asla” genellemelerinden kaçınılmalıdır.

- Öğrencilerin gelişimsel düzeylerine göre ölümle ilgili kavramları anlamlandırmalarında farklılıklar olabilecektir. Bu nedenle, çok karmaşık ve detaylı açıklamalarla öğrencilerin zihinlerini karıştırmak yerine ölümle ilgili konular açıklanırken basit ve doğrudan bir dil kullanılmalıdır.
- Öte yandan, öğrencilerin ölümle ilgili değerleri ve ölüm olayına tepkilerinde de farklılıklar olabilecektir. Örneğin, bazıları üzüntü, öfke ve kızgınlık gösterirken, bir kısmı suçluluk duygusu yaşayarak içlerine kapanabilirler. Bir kısmı olaylardan hiç etkilenmemiş, hatta oldukça neşeli görünebilirler. Bu öğrenciler, gerçekten olaydan hiç etkilenmemiş olabilecekleri gibi, yaşadıkları olumsuz duyguları maskeleyerek de bu biçimde davranıyor olabilirler. Söz konusu tüm tepkiler bir ölüm sonrasında öğrencilerde görülebilecek normal tepkilerdir. Herkesin ölüm olayına tepkisinin farklı olabileceği, bu nedenle öğrencilerin arkadaşlarının tepkilerini anlayışla karşılamaları gerektiği onlara anlatılmalıdır. Ancak öğretmenlerin bu tepkilerin yoğunluğuna ve süresine dikkat etmeleri, psikolojik danışmaya gereksinimi olan öğrencilerin saptanması açısından önemlidir.
- Öğrencilerin bir bölümü ölen kişiyle ilgili olumsuz düşüncelerin ya da onun ölümünü istemiş olmalarının ölümüne neden olduğunu düşünerek kendilerini suçlayabilirler. Bu durumda yapılacak uygun açıklamalarla bu durum önlenmeli, onlara ölüm olayından sorumlu olmadıkları anlatılmalıdır.

- Özellikle küçük yaştaki öğrencilere yapılacak açıklamalarda, oldukça dikkatli olmak gerekir. Çünkü aşırı genellemeler söz konusu olabilir. Örneğin, “Hastaydı, o yüzden öldü.” biçiminde bir ifade, çocuğun nezle gibi küçük bir hastalığa yakalandığında bile, ölmekten korkmasına neden olabilir. Ya da “Hastaneye kaldırıldı ve öldü.” biçiminde bir ifade, “hastaneye giden her insanın öleceği” düşüncesinin oluşmasına yol açabilir. Bu nedenle, bu tür ifadelerin kullanılması söz konusu ise sadece bazı hastalıkların ölüme neden olabileceği ya da hastaneye yatan insanlardan sadece bazılarının ölebileceği vurgulanmalıdır. Yaşadığımız durumda ise her yolculuğun kaza ile sonuçlanmayacağı, her trafik kazasının da ölüme neden olmayacağı vurgulanmalıdır.
- Öte yandan küçük yaştaki çocuklar ölümü geçici bir olay olarak algılama eğiliminde oldukları için, “Uzun bir yolculuğa çıktı.” ya da “Gökyüzüne gitti.” gibi gerçek dışı açıklamalar, çocuğun uzunca bir süre ölen kişinin geri dönmesini beklemesine yol açabilecektir.
- Öğrencilerin, ölüm sonrası ile ilgili soruları olursa bu soruları ana babalarına yöneltmelerinin istenmesi, inanç farklılıklarından kaynaklanabilecek problemleri engelleyecektir.
- Öğrenciler, böyle bir durumda zihinlerini kurcalayan pek çok soruyla başbaşa kalırlar. Bu sorulardan bazıları: “.....neden öldü?”, “ O şimdi nerede?”, “Canı yanıyor mu?”, “Mutlu mu?”, “Rahat mı?”, “Ölüm nasıl bir şey?”, “Ölen insana ne olur?”, “Bizi görüyor mu?” vb. Çocuklarınızın bu sorularını olabildiğince dürüst bir şekilde, basit ama çocuğun anlayabileceği bir dille yanıtlamak gerekir.

Bu süreçte öğrencide gözlemlediğiniz;

- ⊕ Derslere ilgisizlik,
- ⊕ Derslerde başarısızlık, notlarda düşüş,
- ⊕ Garip tavır ve davranışlar,
- ⊕ Küçük hatalara gösterilen büyük tepkiler,
- ⊕ Açıklanmayan ve tekrar eden okul korkusu,
- ⊕ Okuldan kaçma

gibi davranışlar giderek artıyor ve sıklık gösteriyorsa Rehberlik Hizmetleri Servisi’nden yardım alabilirsiniz.

Saygılarımızla,

...../...../.....

FMV Ayazağa Işık İlköğretim Kurumu
Rehberlik Hizmetleri Servisi

ÖĞRENCİLERE NASIL DUYURACAĞIZ? (ÖRNEK)

Zaman zaman gazetelerden, televizyonlardan takip etmişsinizdir; trafik kazalarından söz edilir. Bazen bu kazalar ölümlle sonuçlanabilir. Bu kazalarda çok sevdiklerimizi, yakınlarımızı da kaybedebiliriz. Bu kazalarda sevdiğimiz insanlar ölebilirler. Ancak yine de bizler hayatımızı eskisi gibi devam ettirmek durumundayız.

Ne yazık ki sınıfından arkadaşınız’ in de başına böyle bir şey geldi. akşamı geç bir saattetrafik kazası geçirdiklerini öğrendik ve maalesef çocuklaröldü,’i kaybettik.

Çocuklar ölen kişiler artık geri gelmezler. Bizi artık göremeyeceğiz. Ancak onu seveceğiz ve düşüneceğiz.

Ancak, sizler yine sınıfınızda eskisi gibi ders yapacaksınız, öğretmenleriniz yanınızda olacak, oyunlar oynayacaksınız.

ÖNEMLİ

* Öğrenciler gündeme getirmediği sürece sınıflarda açıklama yapılmaması uygun görülmektedir.

EKLER:

EK 1

İLÇE KRİZE MÜDAHALE YÖNETİM EKİBİNİ BİLGİLENDİRME FORMU

(Okul/Kurum tarafından doldurulacaktır.)

Okulun Adı, Adres ve Telefonu	
Okul Müdürünün Adı Soyadı	
Krize Müdahale Ekibi Üyeleri	
Krize Yol Açan Olayla İlgili Bilgi (Yeri, Saati, Nasıl Geliştiği)	
Krizden Etkilenen Kişiler	
Okul Krize Müdahale Ekibi'nin İlk Çalışmaları	☐ Görev dağılımının yapılması ☐ Öğretmenlerin bilgilendirilmesi ☐ Velilerin bilgilendirilmesi ☐ Öğrencilerin bilgilendirilmesi ☐ Gerekli ilkyardım müdahalesinin yapılması ☐ Gerekli güvenlik önlemlerinin alınması ☐ Gerekli hallerde sağlık ve güvenlik ekipleriyle iletişime geçilmesi ☐ Psikososyal desteğin sağlanması ☐ Diğer ...
OKUL KRİZE MÜDAHALE EKİBİNİN MÜDAHALE SONRASI DURUM DEĞERLENDİRMESİ	
Olayla İlgili Bilgi Verildi mi? Nereye?	
İlçe Krize Müdahale Ekibi'ne Ne Zaman Bildirildi?	
Varsa Yardım Alınan Kurumlar	
İlçe Krize Müdahale Yönetim Ekibi'nden Beklentiler	

...../...../.....

OKUL MÜDÜRÜ

**İlçe Krize Müdahale Yönetim
Ekibi'nin Önerisi:**

Ek.2

T.C.

İSTANBUL VALİLİĞİ

..... MÜDÜRLÜĞÜ

OKUL KRİZE MÜDAHALE EKİBİ

BİLGİ AKTARIMI FORMU

(Okul Krize Müdahale Ekibi tarafından hazırlanarak, yaşanan olaya ilişkin öğrenci, öğretmen veli ve diğer kişileri, olay hakkında bilgilendirmek amacıyla kullanılacaktır. Yapılacak açıklamalarda, bu durumdan etkilenen kişi ya da kişilerin adı, soyadı, yaşı, sınıfı, cinsiyeti vb. ile ilgili bilgiler kesinlikle verilmeyecektir.)

..... tarihinde, saat’da,

.....(yer)’de

.....

.....

.....

.....

..... (olay)

meydana gelmiştir.

Olayla ilgili ;

1. Okulda Alınan Önlemler:

2. İşbirliği Yapılan Kurumlar:

3. Şu Anki Durum:

4. Yardım ve Bilgi Alınabilecek Kişi ya da Kurumlar

..... Tel..... Adres:.....

..... Tel..... Adres:.....

..... Tel..... Adres:.....

...../...../.....

Müdür
(imza)

EK 3**KRİZE MÜDAHALE SÜRECİNDE UYGULANAN PROGRAMA İLİŞKİN
DEĞERLENDİRME FORMU-1**

(Okul Krize Müdahale Ekibi tarafından doldurulacaktır.)

İLÇE KRİZE MÜDAHALE EKİBİNCE UYGULANAN PROGRAMIN	
Adı	
Uygulandığı Tarih	
Uygulayıcı	
Uygulamaya Katılan Öğretmen Sayısı	
Uygulamaya Katılan Öğrenci Sayısı	
Uygulamaya Katılan Veli Sayısı	
Müdahale Çalışmaları İle İlgili Okul Müdürünün Görüşleri	
Müdahale Çalışmaları İle İlgili Rehber Öğretmenin Görüşleri	
Müdahale Çalışmaları İle İlgili Sınıf Rehber Öğretmeninin Görüşleri	

..... /...../.....

Formu dolduran kişinin

Adı Soyadı

EK 4**MÜDAHALE SÜRECİNDE UYGULANAN PROGRAMA İLİŞKİN
DEĞERLENDİRME FORMU-2**

(Programı uygulayanlar tarafından doldurularak bir örneği okula verilecektir.)

Okulun Adı, Adresi, Tel	
Müdür Adı	
MÜDAHALE GEREKTİREN OLAYIN	
Tarih ve saati	
Yeri	
İçeriği	
Olaydan Etkilenen Kişiler	
Programı Uygulayan	
Uygulama Tarihi	
Uygulamaya Katılan Öğrenci Sayısı	
Uygulamaya Katılan Öğretmen Sayısı	
Uygulamaya Katılan Veli Sayısı	
Uygulayıcının Uygulama ve Uygulama Yapılan Okulla İlgili Görüşleri	
Uygulayıcının Bundan Sonra Yapılacak Çalışmalarla İlgili Görüşleri:	

...../...../.....

Formu dolduran kişinin

EK 5**MÜDAHALE SÜRECİNDE UYGULANAN PROGRAMA İLİŞKİN
İZLEME FORMU**

*(Okul Krize Müdahale Ekibi tarafından doldurularak bir örneği
İlçe Kriz Yönetim Ekibi'ne iletilecektir.)*

İzleme Formunun Doldurulduğu Tarih	
Okulun Adı, Adresi ve Telefonu	
Müdür Adı	
Olayın Zaman, Yer ve İçerik Bilgileri	
Yapılan Uygulama Nedir?	
Olayla İlgili Kişiler Okul Ortamında mı?	
Evet ise, Şu Anki Durumları	
Bu Olayla İlgili Uygulayıcı Raporuna Bağlı Olarak Yapılan Çalışmalar Var mı? Neler?	
Okul Dışından Yardım Alınan Kurumlar Varsa Bu Kurumların Görüşü ve Raporlarının Özeti (Raporun bir örneğini ekleyiniz.)	

...../...../.....

Formu dolduran kişinin

Adı Soyadı

İmza

EK 6

MÜDAHALE GEREKTİREN DURUMDAN SONRA OLUŞAN ZARARLARLA BAŞ ETMEDE YAPILABİLECEKLER

- 1- Sınıf çalışmaları yapmak: Baş etme becerilerine yönelik grup rehberlik etkinliklerinin yapılması.**
- 2- Risk grubundaki öğretmen-öğrenci ve velilere yönelik çalışmalar düzenlenmesi.**
- 3- Okul veya İlçe Etkili Müdahale Ekibi'nce uygun görülürse toplu törenler ve anma köşeleri hazırlanması.**
- 4- Ev ve hastane ziyareti yapılması.**
- 5- Bilgilendirme yazıları hazırlamak: Doğal afetler, bulaşıcı hastalıklar gibi olaylarla ilgili öğrencileri bilgilendirmeye yönelik yazılar hazırlanması.**
- 6- Psikolojik Anlamlandırma (Debrifing) çalışmalarının yapılması.**